

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.II.20.440/2024/8.

A tanács tagjai: dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna a tanács elnöke

dr. Osztovits András előadó bíró

dr. Darákné dr. Nagy Szilvia bíró

dr. Hajdu Edit bíró

dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

dr. Szilágyi Györgyi ügyvéd (cím2)

Az alperes: alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

dr. Monostori Róbert ügyvéd (cím4)

A per tárgya: élettársi közös vagyon megosztása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Törvényszék 4.Pf.20.066/2023/10.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Járásbíróság 27.P.21.529/2022/17.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000 (kétszázezer)

forint másodfokú és 550.000 (ötszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára – 125.000 (százhuszonötezer) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az alperes (továbbiakban: felek) 1998. március 21-én kötöttek házasságot, 2001. február 15-én megszületett M. utónevű gyermekük. A Szegedi Járásbíróság P.20.170/2015/11. számú ítéletével a felek házasságát felbontotta, és ítélete tényállásában az életközösség időtartamát 1998 januárjától és 2014 nyaráig határozta meg. A perben a felek – többek között – egyezséget kötöttek az alperes kizárólagos tulajdonában álló, természetben cím5 alatti lakás osztott használatáról: a felperes kizárólagos használatába az ingatlan felső szintje, az alperes kizárólag használatába a földszinten található helyiségek kerültek. A felek megállapodtak abban is, hogy a felperes 2015. november 1-től minden hónap 15. napjáig előre esedékesen havi 100.000 forint házastársi tartást és 200.000 forint gyermektartásdíjat fizet az alperes részére.

[2] A házasság felbontását követően a volt házastársak az egyezés szerint az utolsó közös lakást megosztva használták, a felperes részben a lakásban, részben Budapesten is tartózkodott.

[3] Az alperes 2017. augusztus 30-án kelt szerződéssel vásárolt meg a Magyar Államtól a természetben cím6 alatti ingatlant. A szerződéskötésnél az alperes mellett a jogi végzettségű felperes is jelen volt, az ingatlan elektronikus árverése során tevékenyen közreműködött. A szerződő felek az ingatlan vételárát 9.538.000 forintban határozták meg, amelyből az alperes az elektronikus árverés során 1.822.000 forint árverési biztosítékot megfizetett és vállalta, hogy a fennmaradó 7.716.000 forintot 30 napon belül banki átutalással teljesíti az eladónak. Ezt a vételárrészt az O. Bank Nyrt. által részére folyósított kölcsönből megfizette. A kölcsön biztosítékaul a felperes szüleinek tulajdonában lévő ingatlanra jegyezték be jelzálogjogot a hitelező javára. Az alperes a hitelt rendszeresen törleszti, az ingatlan-nyilvántartásba kizárólagos tulajdonosként bejegyzésre került.

[4] A felperes a zs.-i ingatlanból véglegesen 2018. február 8-án költözött el.

[5] 2021-ben az alperes a lakáshasználat megváltoztatása iránt pert indított a felperes ellen, amelynek eredményeként a bíróság az osztott lakáshasználatot megszüntette.

A kereseti kérelem és az alperes ellenkérelme

[6] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a természetben cím6 alatti ingatlan (a továbbiakban: perbeli ingatlan) élettársi közös vagyon jogcímén a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:514. § (1) bekezdése és 6:516. §-a alapján az ő kizárólagos tulajdonát képezi.

[7] Keresete megalapozásául azt adta elő, hogy a házasságuk felbontása követően (lényegében folytatólagosan) élettársi kapcsolatot létesítettek. Változatlanul érzelmi és gazdasági közösségben éltek, közös lakásban, tehát az élettársi kapcsolat minden eleme megvalósult [Ptk. 6: 514. § (1) bekezdés]. Az ingatlant az élettársi kapcsolat időtartama alatt szerezték, annak megvásárlásához ő fizette az önerőt és a felvett hitel törlesztőrészeit. Hangsúlyozta, hogy csak „papíron” váltak el, élettársi közösségük csak akkor szűnt meg, amikor az alperes kérésére elköltözött az ingatlanból.

[8] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú határozat

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[10] Elsőként azt vizsgálta, hogy a felek között a házasságuk felbontását követően, 2015. október 30. és 2018. március 1. között élettársi kapcsolat állt-e fenn. A bizonyítási eljárás eredményeként, a bizonyítékok mérlegelését követően úgy ítélte, hogy a felek a házasságuk felbontását követően sem közös háztartásban, sem érzelmi, sem gazdasági közösségben nem éltek, ezért az életközösség – amint azt a bontóperi ítélet indokolása is tartalmazza – 2014 nyarán végérvényesen megszűnt.

[11] Az elsőfokú bíróság szerint a gazdasági közösség hiányát támasztja alá, hogy a felek a házasságuk idején házassági vagyoni jogi szerződést kötöttek, így amennyiben házasságuk felbontása után együtt éltek volna, úgy az alperes a saját tulajdonát képező zs.-i ingatlan bebiztosítása érdekében még inkább szerződést kötött volna a felperessel.

[12] A közös háztartást nem igazolja az a tény, hogy a felek házasságuk felbontásakor az utolsó közös lakás, a zs.-i ingatlan osztott használatában egyeztek meg. Az elsőfokú bíróság szerint az érzelmi közösség sem volt megállapítható: az a tény, hogy a peres felek a közös gyermekükre tekintettel békésen kívántak elválni és a válásukat követően is többször, több helyen együtt voltak, nem minősül a Ptk. szerinti élettársi kapcsolatnak. Az érzelmi közösséget a felperes által csatolt fotók sem támasztották alá.

[13] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy a peres felek 2015. október 30-tól 2018. március 1-ig élettársak voltak.

[14] A fellebbezés indokaira tekintettel úgy ítélte: az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok, peradatok téves értékelése alapján következtetett az élettársi kapcsolat törvényi feltételeinek hiányára.

[15] A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a peres felek házassági bontóperük során egyezséget kötöttek a zs.-i ingatlan osztott használatára vonatkozóan, ahol a perrel érintett időszakban a közös gyermekükkel életvitelszerűen együtt laktak, az alperes és a közös gyermekük nyilatkozata szerint is a felperes főszabály szerint továbbra is ott lakott. A peres felek házasságuk felbontását követően harmadik személyekkel szemben az összetartozásukat továbbra is felvállalták, a házasság felbontásának tényét környezetükben nem tudatosították, közös gyermekükkel együtt nyaraltak, több különböző helyre utaztak hétvégi kirándulásra. A másodfokú bíróság szerint mindez egyértelműen bizonyítja, hogy a felek nem csupán lakótársaként éltek együtt a közös használatú ingatlanban, hanem közöttük valós családi kapcsolat maradt fenn. A felperes által csatolt fotók közül több olyan is szerepel, amely a felek érzelmi kötődésének, kapcsolatának bizonyítására egyértelműen alkalmas, a fényképek objektív, a perben értékelhető tárgyi bizonyítási eszközök. A felek kölcsönösen megnyilvánuló érzelmi kapcsolatát támasztja alá az is, hogy az alperes 2017. szilveszterkor a zs.-i ingatlan asztalán egy „B. Hotel” számlát talált, azzal kapcsolatos felperesi magyarázatot nem fogadta el és a felperes híváslistáját megszerezve, felhívott egy hölgyet, akinek sokszor szerepelt a telefonszáma. A másodfokú bíróság megítélése szerint ez is azt támasztja alá, hogy az alperes ekkor sem volt érzelmileg közömbös a felperes felé.

[16] A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a peres felek házasságuk felbontásáról szüleiket, rokonaikat nem tájékoztatták, akik tanúvallomásuk során úgy nyilatkoztak, hogy nem tapasztaltak olyan körülményt, amelyből erre következtethettek volna, a felperes ingatlanból való elköltözéséig közöttük változást nem tapasztaltak. A másodfokú bíróság szerint mindezek alapján a felek érzelmi kapcsolata élettársi életközösségük felperes által állított időszakában kétséget kizáróan megállapítható volt.

[17] A másodfokú bíróság a gazdasági közösség megvalósulásának feltételeit vizsgálva utalt arra, hogy a feleknek a közös cél érdekében való együttműködési szándékát

alátámasztotta, hogy a perbeli ingatlan megvásárlását közösen határozták el, az ahhoz szükséges önerőt a felperes cége biztosította, majd az állított élettársi kapcsolat időszakában a törlesztőrészeknek megfelelő összeget az alperes részére havi rendszerességgel átutalta. A megvásárlását követően az ingatlanban a felperes olyan felújítási munkákat végzett, illetve végeztetett, amelyek meghaladják egy átlagos emberi kapcsolat körét. A közös gazdasági célt igazolják az ingatlan kiválasztásának, szerződéskötésének, birtokbavételének, felújításának körülményei. Az alperes nem vitatta a felperesnek az ingatlan árverésén, a szerződés megkötése, birtokbavétele kapcsán végzett tevékenységét és tény az is, hogy a vételár kiegyenlítése érdekében általa kötött kölcsönszerződés ingatlanfedezete a felperes szüleinek ingatlana, akik az ehhez szükséges nyilatkozatukat abban a tudatban tették meg, hogy a peres felek házastársak.

[18] A másodfokú bíróság szerint az alperes nem bizonyította a per során azt a hivatkozását, hogy a felperes a perbeli ingatlan megvásárlásához szükséges anyagi eszközöket a felhalmozódott gyermektartásdíj tartozása fejében juttatta részére. A másodfokú bíróság szerint közös gazdálkodásként értékelhető az is, hogy az állított élettársi életközösség időszakában a felperes a közös használatukban lévő zs.-i ingatlanba jelentős értékű ingóságokat vásárolt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[19] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős közbenső ítélet a Ptk. 6:514. § (1) és (2) bekezdésébe, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.

[20] Állította, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével állapította meg hivatkozott anyagi jogi szabályok alapján az élettársi közösség feltételeit, amelyek közül az érzelmi és a gazdasági kapcsolat nem állt fenn. Az alperes hivatkozott arra is, hogy hitelt érdemlően bizonyította a per során: a felperes mással élt élettársi életközösségben, amely az alperessel való élettársi közösséget önmagában kizárta. Utalt arra, hogy a vonatkozó ítélkezési gyakorlat alapján a gazdasági közösségnek közös cél elérésére kell létrejönnie, annak a közös vagyon megszerzésére, gyarapítására kell irányulnia. A perbeli ingatlan megvásárlása során ilyen szándék nem volt. Az alperes utalt arra is, hogy a felperes nem fizette a gyermektartásdíjat, jelentős hátralékot halmozott fel és a perben nem nyert bizonyítást az a tény, hogy az ingatlan vételár előleg milyen jogcímen került átutalásra.

[21] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős közbenső ítélet hatályában fenntartását kérte: a másodfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg az élettársi közösség törvényi feltételeinek bizonyítását.

A Kúria döntése és jogi indokai

[22] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta.

[23] A felülvizsgálati kérelem alapos.

[24] A perbeli esetben az élettársi kapcsolat tényhelyzetére a Ptk. rendelkezése az irányadó: a törvényi feltétek konjunktívak, azaz az összes törvényi feltétel együttes bizonyítottsága esetén állapítható meg, bármely törvényi feltétel hiánya a kereset (jogalap hiánya miatti) elutasítását eredményezi.

[25] A jelen jogvitában az eljáró bíróságok eltérően foglaltak állást a perben vizsgált három feltétel fennállásának bizonyítottságában. Az elsőfokú bíróság szerint egy feltételt sem állapítható meg, ezzel szemben a másodfokú bíróság a perben hivatkozott három feltétel együttes fennállását bizonyítottanak ítélte.

[26] A Ptk. 6:514. § (1) és (2) bekezdése az élettársi kapcsolat tényhelyzetéről, keletkezéséről és megszűnéséről rendelkezik. A jelen ügyben az eljáró bíróságok a tényhelyzetet megalapozó feltételek fennállását vizsgálták, döntésük az anyagi jogi jogszabályhelyet nem sértette. Az ugyanis, hogy a bizonyítékok mérlegelésével eltérő jogkövetkeztetést vontak le, az anyagi jogi jogszabályhely megsértését nem vonja maga után.

[27] A felülvizsgálati eljárás a Kúria hatáskörébe tartozó szigorú szabályok között zajló rendkívüli perorvoslat, ami az azt megelőző eljárásokban megjelenő jogi hibák korrigálását szolgálja. A Kúria következetes gyakorlata alapján a Pp. 279. § (1) bekezdés sérelmére alapított kérelem elbírálásánál abból kell kiindulni, hogy a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség (Kúria Pfv.III.20.591/2023. megjelent BH2024.136.). A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha egyes bizonyítékokból eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.I.21.474/2011. megjelent BH2013.119.-II.).

[28] A Kúria nem fogadta el a jogerős közbenső ítélet jogkövetkeztetését.

[29] A felperes állítása szerint a házasságuk felbontása lényegében formális volt, változatlanul együtt éltek, közösen gazdálkodtak és érzelmi kapcsolatukban sem következett be törés. Az állítás bizonyítása a felperest terhelte [Pp.265. § (1) bekezdés], azaz a bizonyítatlanság hiányát a terhére kell értékelni.

[30] A magyar jog a házasság felbontását - a felek nyilatkozata vagy a bizonyítási eljárás lefolytatása eredményeként a bíróság ténymegállapítása alapján – a házasság teljes és helyrehozhatatlan megromlásához köti [1952. évi IV. törvény 18. § (1) bekezdés, Ptk. 4:21. § (1)].

[31] A fentiekből viszont az következik, hogy a jog nem ismeri a 'fiktív bontást', a házasság felbontása esetén tehát abból kell kiindulni, hogy a házastársak között a házassági életközösség (a jelen esetben a bontóperi ítélet tényállásában meghatározott 2014 nyári időpontban) megszűnt, a bontóperben a bíróság végzésével jóváhagyott egyezség (perbeli szerződés) a felek közötti családjogi kapcsolatot rendezte. Nincs jogi akadály annak, hogy a

volt házastársak élettársi kapcsolatot létesítsenek, a házasság felbontásának formális jellegére való hivatkozás a bizonyítás kötelezettsége alól nem mentesítheti a felet.

[32] Az érzelmi közösség.

[33] A házasság felbontását követően létesített élettársi kapcsolat esetén egy újra indult érzelmi kapcsolat meglétét kell bizonyítani, azaz a végleges és helyrehozhatatlan megromlást követően újraéledő érzelmi közösség tényét. Ebből következően a közös kiskorú gyermek érdekében „összedolgozó” szülők közötti jó kapcsolat nem azonosítható egy megromlott kapcsolat ismételt helyreállításával: az érzelmi közösség tartalma nem azonos a válás után is egymással kapcsolatban maradó, egymást egyes ügyekben segítő felek együttműködésével. Ilyen esetben a bíróságnak fokozott figyelemmel kell értékelnie a peradatokat: fennáll-e a felek között az érzelmi összetartozás tudata.

[34] A peres felek egybehangzóan adták elő, hogy a közös gyermekük érdekében döntöttek a „békés válás” mellett és határoztak úgy, hogy annak tényét a külvilággal sem osztják meg. Önmagában az „elválás” nyilvánosságra hozatala hiánya, a volt házastársak közös döntése a házasságuk felbontása tényének eltitkolásáról nem bizonyítja sem az érzelmi közösség fennállását, sem annak hiányát.

[35] A jelen ügyben a felek egyezően nyilatkoztak arról, hogy magatartásuk oka (döntésük motivációja) a közös gyermekük érdeke volt. A közös programok, utazások is szinte kivétel nélkül mind a gyermekkel, az ő harmonikus fejlődésének biztosítása érdekében történtek. Az, hogy a felek a gyermek érzelmi sérülése minimalizálása érdekében együttműködtek, nem a felek egymás iránti érzelmi kötődését, hanem tudatos és felelősségteljes szülői magatartásukat igazolja.

[36] Az érzelmi összetartozás tudatának kölcsönösnek kell lennie: az érzelmi közösség ténye – már a szó nyelvtani jelentéséből következően is – mindkét fél részéről érzelmi kapcsolatot, a másik iránti szeretetet (vagy legalább tiszteletet és megbecsülést) jelent. Ezzel szemben a felek saját nyilatkozata az érzelmi kölcsönösség tényét kizárja. A peradatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a volt házastársak nem az egymás iránti kölcsönös szeretetük, érzelmi elkötelezettségük, összetartozásuk miatt, hanem a gyermekük érdekében tartották fenn az együttműködést.

[37] Az érzelmi kötődés kölcsönösségének hiányát támasztja alá a 2017 évi szilveszteri veszekedés. Kétségtelen, hogy a féltékenység az érzelmi kötődés egyik megnyilvánulása lehet, de a jogerős közbenső ítélettel szemben éppen a felperes alperessel szembeni érzelmi elkötelezettségének bizonyítatlanságát támasztja alá.

[38] A korábban kifejtettek alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok újraértékelése kivételes, a jelen ügyben azonban az eljárásjogi jogszabálysértés megállapítható. A másodfokú bíróság a peradatokat súlyosan okszerűtlenül, a felek saját nyilatkozatát figyelmen kívül hagyva mérlegelte felül. A gyermek stabil, kiegyensúlyozott fejlődése érdekében való együttműködésüket (szülői felelősségüket) azonosította a párkapcsolati érzelmi közösséggel. A jogerős közbenső ítélet alapján a bontóper után a

gyermek érdekében együttműködő és az utolsó közös lakást közösen használó szülők között, akik a gyermekkel vagy a közös használatból felmerülő költségeiket megosztva viselik élettársi kapcsolat áll fenn. Ezzel szemben a volt házastársak között fennmaradó jó kapcsolat – a jelen ügyben pl. az ingatlanvásárlásnál való közreműködés – az érzelmi közösséget még automatikusan nem alapozza meg, ahhoz az egymás iránti érzelmi elkötelezettség (a szeretet/szerelem, szolidaritás, hűség, esettől függően az intim viszony), az érzelmi összetartozás kölcsönös tudatának fennállása is szükséges.

[39] Az érzelmi közösség kétséget kizáró bizonyítottsága hiánya miatt a további törvényi feltételek bizonyítása (a konjunktivitás miatt) szükségtelen, a Kúria a közös otthon és a gazdasági közösség fennállására vonatkozó bizonyítékokat ezért nem értékelte. A Kúria indokoltnak tartja megjegyezni, hogy a jelen ügyben az állított élettársi kapcsolat kezdő időpontja 2014 nyara (lehetett volna), tehát az élettársi kapcsolat tényhelyzete (a jogalap) fennállása esetén a Ptk. 6:216. § (1) bekezdése szerint a törvényes vagyoni jogi rendszer (a vagyonszaporulat megosztása) az irányadó. Az anyagi jog egyértelmű: az élettárs igénye kötelmi jogi (a vagyonszaporulat szerzésben való közreműködés alapján való megosztása), tehát az élettárs élettársi kapcsolat jogcímén előterjesztett dologi jogi igénye nem lehet alapos.

[40] A Kúria Pp. 279. § (1) bekezdése megsértésére tekintettel a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét helybenhagyta.

[41] A Kúria döntése alapján a másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban pereszes felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes – figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése szerinti – másodfokú- és felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A felperes az illetékre kiterjedő részleges költségfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a Pp. 101. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni. Tájékoztatja a felperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 13200000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetni. A megfizetés során közleményként fel kell tüntetni a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának számát és a felperes adóazonosító számát.

[42] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[43] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. szeptember 10.

dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, dr. Osztovits András s.k. előadó bíró, dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k. bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő